

Kolmapäev, 15. detsember 2010

41. kahetseb, et Aafrika ja Euroopa Liidu ühisstrateegiale ei ole lisatud rahastamiskava, ning nõuab veel kord Euroopa Arengufondi liitmist ELi üldeelarvega, et tagada parlamentaarne kontroll eri partnerluste elluviimiseks kasutatavate mitmesuguste ELi vahendite rakendamise üle;
42. soovib ministriumide tasemel laiemat osalemist strateegia elluviimises;
43. nõuab, et Üleaafrikaline Parlament ja Euroopa Parlament saaksid täita oma rolli strateegilise tegevuskava elluviimise järelevalvajana;
44. kutsub kõiki Aafrika ja Euroopa Liidu riikide parlamente strateegilist tegevuskava uurima ja arutama;

*

* *

45. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon Euroopa Liidu ja Aafrika Liidu nõukogule ja komisjonile, liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, AKV-ELi parlamentaarsetele ühisassambleele ja Üleaafrikalisele Parlamendile.

Põhiõiguste olukord Euroopa Liidus (2009) ja institutsioonilised aspektid pärast Lissaboni lepingu jõustumist

P7_TA(2010)0483

Euroopa Parlamendi 15. detsembri 2010. aasta resolutsioon põhiõiguste olukorra kohta Euroopa Liidus (2009) ja institutsiooniliste aspektide kohta pärast Lissaboni lepingu jõustumist (2009/2161(INI))

(2012/C 169 E/07)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu preambulit, eriti selle teist, neljandat ja viiendat taanet;
- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu artiklit 2, artikli 3 lõike 3 teist lõiku ning artikleid 6 ja 7;
- võttes arvesse 7. detsembri 2000. aasta Euroopa Liidu põhiõiguste hartat, mis kuulutati välja 12. detsembril 2007 Strasbourgis;
- võttes arvesse Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni;
- võttes arvesse komisjoni teatist Euroopa Liidu strateegia kohta põhiõiguste harta rakendamiseks (KOM(2010)0573);
- võttes arvesse kõiki põhiõigusteteemalisi Euroopa Nõukogu ja ÜRO (sh spetsialiseerunud järelevalveasutuste) konventsioone ja soovitusi;
- võttes arvesse Euroopa Liidu Kohtu ja Euroopa Inimõiguste Kohtu otsuseid ning kohtupraktikat;

Kolmapäev, 15. detsember 2010

- võttes arvesse Euroopa Nõukogu ja Euroopa Liidu vastastikuse mõistmise memorandumit ⁽¹⁾;
  - võttes arvesse Stockholmi programmi – avatud ja turvaline Euroopa kodanike teenistuses ja nende kaitsel;
  - võttes arvesse Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti tegevus- ja aastaaruandeid;
  - võttes arvesse valitsusväliste organisatsioonide inimõigustealaseid aruandeid;
  - võttes arvesse avalikku kuulamist, mille Euroopa Parlament korraldas 21. ja 22. juunil 2010 põhiõiguste harta mõju kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva Euroopa ala arendamisele;
  - võttes arvesse oma 14. jaanuari 2009. aasta resolutsiooni põhiõiguste olukorra kohta Euroopa Liidus 2004–2008 ⁽²⁾;
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 48;
  - võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni raportit (A7-0344/2010),
- A. arvestades, et Euroopa Liidu lepingu artikli 2 kohaselt rajaneb liit inimväärikuse austamise, vabaduse, demokraatia, võrdsuse, solidaarsuse, õigusriigi ja inimõiguste austamise ühistel jagamatutel ja universaalsetel väärtustel, mis kehtivad kõigi Euroopa Liidu territooriumil elavate isikute suhtes, kaasa arvatud vähemuste hulka kuuluvad isikud; arvestades, et õiguste tõhus kaitsmine ja edendamine peab olema kõigis valdkondades Euroopa poliitika ja selle välismõju üldeesmärk ning sellise Euroopa Liidu kindlustamise oluline tingimus, mis aitab edendada vabadust, inimõiguste ja põhivabadustega seotud väärtusi ja põhimõtteid ning inimeste heaolu;
- B. arvestades, et Lissaboni lepingu jõustumisega tekkis ELis inimõiguste valdkonnas uus olukord, kuna sellega muutus põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) õiguslikult siduvaks ja sellest tulenevalt muutusid põhiväärtused konkreetseteks õigusteks; arvestades, et vastuvõtmise järel on harta kujunenud Euroopa kohtute kohtupraktikas inspiratsiooniallikaks; arvestades, et komisjon avaldas aastaaruande harta rakendamise kohta ning põhiõiguste ameti aastaaruanded peavad käsitlema hartal rajanevate põhiõiguste edendamist ja rakendamist;
- C. arvestades, et tõhusat põhiõiguste järgimise kultuuri tuleb kujundada, edendada ja tugevdada nii liidu institutsioonides kui ka liikmesriikides, eelkõige liidu õiguse kohaldamisel ja rakendamisel liikmesriigisiselt ning suhetes kolmandate riikidega;
- D. arvestades, et kodukorra järgi võib Euroopa Parlament põhiõiguste olukorda igal aastal uurida ja hinnata ning esitada selle kohta soovitusi,

Uus põhiõiguste struktuur pärast Lissaboni lepingu jõustumist

1. rõhutab, et inimõiguste ja põhivabaduste tõhus kaitse ja edendamine on ELi demokraatias ja õigusriigi põhimõtete rakendamisel kesksel kohal ning on ka Euroopa vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala konsolideerimise oluline tingimus; rõhutab, et see nõuab tegutsemist eri tasanditel (rahvusvaheline, ELi, liikmesriigi, piirkonna ja kohalik tasand); rõhutab veel, et piirkondlikud ja kohalikud asutused võivad nende õiguste konkreetsetel rakendamisel ja edendamisel mängida olulist rolli; kutsub seetõttu kõiki ELi institutsioone, ELi liikmesriike ning riikide valitsusi ja parlamente üles töötama Lissaboni lepinguga loodud uue institutsioonilise ja õigusraamistiku raames välja ELi sisese kaugeleulatuva ja kõikehõlmava inimõiguste poliitika, millega loodaks nii liikmesriikide kui ka ELi tasandil tulemuslikud vastutusmehhanismid inimõiguste rikkumiste käsitlemiseks;

⁽¹⁾ CM(2007)74.

⁽²⁾ ELT C 46E, 24.2.2010, lk 48.

Kolmapäev, 15. detsember 2010

2. juhib tähelepanu oma 2009. aasta resolutsioonidele ning oma suuliselt vastatavatele küsimustele aruteluga ja oma missioonide tulemusi, milles käsitletakse selliseid konkreetseid põhiõigusi nagu eraelu puutumatus, inimväärlikus ja andmekaitse, piinamise keelustamine, mõtte-, südametunnistuse- ja usuvabadus, sõna- ja teabevabadus, ajakirjandus- ja meediavabadus, mittediskrimineerimine ja vähemuskeelte kasutamine, romade õigused ja vaba liikumine, roma naiste õigused, samasooliste isikute abielude ja registreeritud partnerlussuhtes elavate paaride diskrimineerimise vastu võitlemine, alaealiste õigused, immigrantide kinnipidamiskeskuste olukord ning vangide väidetav ebaseaduslik kinnipidamine LKA üleviimisprogrammiga seoses; rõhutab, et kõik need resolutsioonid peegeldavad hartas fikseeritud väärtusi, näitavad selget pühendumist põhiõiguste igapäevasele kaitsele ning saadavad poliitilisi sõnumeid kõigile Euroopa Liidu inimestele, liikmesriikidele ja ELi institutsioonidele ning rahvusvahelistele partneritele;
3. peab kahetsusväärseks asjaolu, et nõukogu ja komisjon ei ole täitnud ühtegi Euroopa Parlamendi 2007. aasta raportis LKA poolt kinnipeetavate transpordiks ja ebaseaduslikuks kinnipidamiseks Euroopa riikide väidetava kasutamise kohta ⁽¹⁾ antud soovitusi ega jaganud Euroopa Parlamendiga teavet ELi ja USA selleteemalise arutelu kohta;
4. peab vajalikuks mõelda järele muutuste üle, mis on seotud põhiõiguste kaitsega pärast Lissaboni lepingu jõustumist, ning soovib selles kontekstis käesoleva resolutsiooniga selgitada rolli, mis igal institutsioonil ja mehhanismil peaks põhiõiguste uues Euroopa struktuuris olema;
5. kordab, et Lissaboni lepingu jõustumisega 1. detsembril 2009 on põhjalikult muutunud ELi õiguslik ilme – EL peaks saama rohkem ühiste väärtuste ja põhimõtete ühenduseks; seepärast tunneb heameelt uue mitmetasandilise ELi põhiõiguste kaitse süsteemi üle, mis tuleneb mitmest allikast ja mida jõustatakse eri mehhanismide abil, mille hulka kuuluvad õiguslikult siduv harta, Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooniga tagatud õigused, mille tunnustamine tuleneb liidu kohustusest konventsiooniga ühineda, ning õigused, mis põhinevad liikmesriikide põhiseaduslikel tavadel ja nende tõlgendamisel Euroopa Inimõiguste Kohtu ja Euroopa Kohtu kohtupraktikas;
6. kinnitab veel kord, et hartal on samaväärne juriidiline jõud nagu aluslepingutel ning et selle näol on tegemist põhiõiguste kõige tänapäevasema kodifikatsiooniga, milles õigused ja solidaarsus on hästi tasakaalustatud ning mis hõlmab tsiviil-, poliitilisi, majanduslikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi õigusi ning ka nn kolmanda põlvkonna õigusi (st õigus heale haldusele, teabevabadusele, tervislikule keskkonnale ja tarbija-kaitsesele); on seisukohal, et EL peaks välja töötama reguleeriva raamistiku kaitseks põhiõiguste nende rikkumiste vastu, mida panevad toime ettevõtted;
7. rõhutab, et harta liitmine ELi esmasesse õigusse liidu pädevusi laiendamata ja järgides subsidiaarsuse põhimõtet, nagu see on määratletud harta artiklis 51, toob kaasa uusi kohustusi otsuseid tegevatele ja rakendavatele institutsioonidele ning ka liikmesriikidele, kui nad rakendavad ELi õigusakte oma riigis, ning et seetõttu on harta sätted nüüd vahetult täitmisele pööratavad ELi ja liikmesriikide kohtute poolt; kutsub ELi institutsioone ja liikmesriike üles suurendama oma mitmesuguste järelevalve ja rakendamise eest vastutavate institutsioonide sidusust, et tagada loodud kõikehõlmava raamistiku tõhus kohaldamine, ning tugevdama üleliidulist järelevalvemehhanismi, samuti varajase hoiatamise süsteemi, nt üldist korrapärasest läbivaatamisest;
8. tuletab meelde, et ELi põhiväärtuste austamine ning inimõiguste ja põhivabaduste kaitse ja edendamine moodustavad ühisosa liidu suhetes kolmandate riikidega, ning rõhutab, et harta on ELile ka selles suhtes siduv; tuletab ühenduses sellega meelde, et demokraatia ja õigusriigi põhimõtte edendamine on tihedalt seotud inimõiguste ja põhivabaduste austamise, kaitse ja edendamise; rõhutab asjaolu, et ELi uues institutsioonilises struktuuris saab Euroopa välisteenus pakkuda võimalust parandada välispoliitika valdkonnas inimõiguste ja demokraatia sidususe ja tõhususe edendamist ainult sel juhul, kui kiidetakse heaks inimõigustepõhine lähenemine teenistuse ülesehitusele, vahenditele ja tegevusele; rõhutab, et ELil on inimõiguste edendamisel maailmas juhtroll; kutsub ELi sellega seoses üles tagama rahvusvaheliste lepingute inimõigustealaste sätete tõhusust ja võtma harta põhimõtteid arvesse kolmandate riikidega lepingute sõlmimisel ning hoidma inimõigustealase sise- ja välispoliitika sidusust;

⁽¹⁾ ELT C 287E, 29.11.2007, lk 309.

Kolmapäev, 15. detsember 2010

9. kinnitab veel kord, et ELi ühinemine Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooniga tagab Euroopas inimõiguste ja põhivabaduste kaitse minimaalse taseme ning annab inimõiguste jõustamiseks täiendava mehhanismi, nimelt võimaluse esitada Euroopa Inimõiguste Kohtule kaebusi seoses ELi õigusakte rakendava ELi institutsiooni või liikmesriigi tegevusest tuleneva inimõiguste rikkumisega, juhul kui see kuulub konventsiooni kohaldamisalasse, ning kinnitab, et Euroopa Inimõiguste Kohtu kohtupraktika annab seetõttu märkimisväärse panuse praegusesse ja tulevasse ELi tegevusse kodanikuvabaduste ning justiits- ja siseasjade valdkonnas – lisaks Euroopa Kohtu kohtupraktikale samas valdkonnas;

10. kutsub kõiki ELi ja Euroopa Nõukogu liikmesriike üles väljendama selget poliitilist pühendumist ühinemisprotsessile ja kokkuleppele ning tahet neid toetada, samuti tagama ühinemisprotsessi läbipaistvust, ning toonitab vajadust nõuetekohaselt konsulteerida asjassepuutuvate sidusrühmadega; kutsub komisjoni üles lõpetama sisekonsultatsioone ja Euroopa Nõukoguga peetavaid läbirääkimisi ning leidma sobivad lahendused peamistele tehnilistele küsimustele, et viia ühinemisprotsess mõistliku aja jooksul lõpule ja tagada Euroopas inimõiguste võimalikult kõrgetasemeline kaitse;

11. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tõstma teadlikkust Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooniga ühinemise eelistest ning nõuetest, mida taotlejatel tuleb täita, ning töötama selleks välja suunised selle täiendava mehhanismi asjakohase kohaldamise ja mõju kohta tagamaks, et ELi kodanikud saavad seda tõhusalt ja tulemuslikult kasutada, ning võtma see kõigi asjaomaste kutsetöötajate koolituse kavva;

12. kiidab lisaks heaks Lissaboni lepinguga loodud uued horisontaalsed kohustused võidelda sotsiaalse tõrjutuse ja diskrimineerimise vastu ning edendada sotsiaalset õiglust ja kaitset, meeste ja naiste võrdõiglikkust, era- ja perekonnaelu austamist, põlvkondade solidaarsust ja lapse õiguste kaitset ning töötada välja ühine varjupaiga- ja immigratsioonipoliitika ja võidelda inimkaubanduse vastu, ning kiidab heaks ka lepingu sõnaselge viite vähemuste hulka kuuluvate isikutele, milles kajastub veel üks liidu alusväärtus; tunneb heameelt ka asjaolu üle, et liit on saanud juriidilise isiku staatuse, mis võimaldab tal ühineda rahvusvaheliste lepingutega, samuti selle üle, et parandatakse kohtulikku kaitset ja laiendatakse Euroopa Kohtu pädevust valdkondadele, mis on põhiõiguste kaitse seisukohalt selgelt olulised, nagu politsei- ja õiguskooostöö kriminaalõiguse valdkonnas, tugevdatakse Euroopa Parlamendi ja riikide parlamentide rolli Euroopa otsustusprotsessis, eriti vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevat ala käsitleva ELi poliitika rakendamise hindamisel, ning suurendatakse Euroopa kodanike rolli, kuna neil on nüüd võim algatada Euroopa kodanikualgatuse kaudu ELi õigusakte, ja et rõhutatakse kohustust pidada avatud, läbipaistvat ja korrapäraselt dialoogi esindusühenduste ja kodanikuühiskonnaga (ELi lepingu artikli 11 lõige 2);

13. nõuab, et kooskõlas inimõigusi käsitlevate rahvusvaheliste ja Euroopa õigusaktidega rakendataks täielikult ja järjekindlalt Stockholmi programmi, kuna selle programmiga kantakse aluslepingust tulenevad kohustused ja põhimõtted üle praktikasse – kehtestatakse vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala strateegilised suunised;

Institutsioonid, kes rakendavad uut põhiõiguste struktuuri

14. on seisukohal, et Euroopa institutsioonid on põhiõiguste kaitsmisel sageli tegutsenud paralleelselt, ning nõuab seetõttu võetud meetmete üle järelemõtlemit ja paremat koostööd institutsioonide vahel, näiteks kindlavormilist koostööd inimõiguste alase olukorra iga-aastaseks kontrollimiseks ELis, nii et institutsioonid saaksid lähtuda üksteise aruannetest;

15. võtab teadmiseks komisjonis uue õiguse, põhiõiguste ja kodakondsuse vastutusvaldkonna loomise, kuna see on märk komisjoni võetud kohustusest suurendada jõupingutusi põhiõiguste ja -vabaduste valdkonnas ning positiivne vastus Euroopa Parlamendi korduvatele sellekohastele nõudmistele; nimetatud vahe-tegemine õiguse ja turvalisuse vahel ei peaks tugevdama väärarusaama dilemmast kahe vajaduse vahel – kaitsta kõigi inimeste inimõigusi ja samas kaitsta nende turvalisust; uus volinik peaks pöörama erilist tähelepanu ELi ebaseadusliku rände ja terrorismi vastase võitluse poliitikale ning oluline on volinike kolleegiumi täielik toetus uuele volinikule, et ta saaks oma mõju säilitada;

16. kutsub komisjoni üles kuulutama 2013. aastat Euroopa kodakondsuse aastaks, et hoogustada arutelu Euroopa kodakondsuse teemal ja teavitada kodanikke nende õigustest, eelkõige Lissaboni lepingu jõustumisest tulenevatest uutest õigustest;

Kolmapäev, 15. detsember 2010

17. ootab uuel vastutavalt volinikult konkreetseid meetmeid kooskõlas juba väljendatud kavatsustega: peab eriti oluliseks ja hinnatavaks kohustust hakata hindama kõikide uute õigusakti ettepanekute põhiõigus-tealast mõju; jälgida õigusloomeprotsessi eesmärgiga tagada, et lõplikud tekstid on hartaga kooskõlas, kohaldada harta rikkumiste suhtes nulltolerantsipoliitikat – korraldada põhjalikke uurimisi ja algatada rikkumismenetlusi, kui liikmesriigid ei täida ELi õigusaktide rakendamisel inimõiguste alaseid kohustusi; ning tagada, et ELi kodanikud teavitatakse uuest põhiõiguste struktuurist nõuetekohaselt; nõuab järelmeetmeid seoses komisjoni 2003. aasta teatisega Euroopa Liidu lepingu artikli 7 kohta (KOM(2003)0606), et kindlaks määrata läbipaistev ja terviklik moodus inimõiguste võimalike rikkumiste käsitlemiseks ning Euroopa Liidu lepingu artikli 7 asjakohaseks kasutamiseks uuest põhiõiguste struktuurist lähtuvalt;

18. tuletab komisjonile meelde, et ta jälgiks kõikide uute õigusakti ettepanekute puhul, kas need on hartaga kooskõlas, ning kontrolliks selles suhtes ka olemasolevaid vahendeid; teeb ettepaneku, et komisjoni ettepanekutele lisatud mõjuhinnangutes oleks selgelt näidatud, kas ettepanekud on hartaga kooskõlas, nii et sellest kaalutlusest saaks õigusakti ettepanekute esitamise lahutamatu osa; tuletab komisjonile meelde tema otsesest ülesannet kaasata asjaomased isikud laiapõhjalistesse konsultatsioonidesse, et tagada liidu meetmete järjekindlus ja läbipaistvus (Euroopa Liidu lepingu artikli 11 lõige 3); rõhutab sellega seoses põhiõiguste ameti foorumi kui selle ülesande täitmiseks olulise vahendi tähtsust;

19. tuletab komisjonile meelde, et ta viiks läbi objektiivse uurimise ja alustaks rikkumismenetlust, kui liikmesriik rikub ELi õigusaktide rakendamisel hartas sätestatud õigusi; tuletab lisaks komisjonile meelde, et ta paluks liikmesriikidel esitada usaldusväärseid andmeid ja fakte ning koguks informatsiooni ka valitsusvälistest allikatest ning paluks põhiõiguste ametil ja teistel inimõigustega tegelevatel organitel omapoolseid andmeid esitada;

20. juhib tähelepanu natsionalismi, ksenofoobia ja diskrimineerimise hiljutisele elustumisele mõnes liikmesriigis ning rõhutab kesksel rollil, mida peaks etendama Euroopa Komisjon, et selliseid põhiõiguste võimalikke rikkumisi ära hoida ja nendega võidelda;

21. rõhutab, kui tähtis on, et komisjon jälgib igal aastal hartast kinnipidamist, ning märgib, et komisjoni järelevalvearuanded peaksid sisaldama hinnangut garanteeritud õiguste rakendamisele ning hinnangut kõige vaieldavamatele küsimustele ja liidu kõige haavatavamate rühmade olukorrale, olemasolevatele lünkadele kaitse pakkumisel, peamistele suundumustele ja struktuursetele probleemidele nii ELi liikmesriikide kui ka liidu tasandil, et esitada konkreetseid algatused ja meetmed; soovib levitada head tava liikmesriikides;

22. tunneb heameelt komisjoni teatise üle, mis käsitleb Euroopa Liidu strateegiat põhiõiguste harta rakendamiseks, ning viitab muu hulgas selles toodud ennetavale lähenemisviisile tõhusas rakendamises, põhiõigusi käsitleva sisekoolituse tähtsusele, põhiõigustega seotud aspektide süstemaatilisele kontrollimisele komisjoni mõju hindamise aruannetes mõju hindamise komitee poolt ning teavitamise meetmete sihipärasusele ja eri olukordadele kohandamisele; tunneb heameelt ka eespool nimetatud komisjoni teatise rõhuasetuse üle, mis seab esiplaanile 1993. aasta Kopenhaageni Euroopa Ülemkogul vastu võetud poliitilised kriteeriumid ELiga ühinemiseks, mille kohaselt kandidaatriikidelt nõutakse stabiilseid institutsioone, mis tagaksid demokraatia, õigusriigi põhimõtted, inimõigused ning vähemuste austamise ja kaitse; nende kriteeriumide säilitamine toetab põhiõiguste kaitsmist tulevastes liikmesriikides;

23. palub komisjonil jõustada aluslepingus ja hartas ning Stockholmi programmi strateegias sätestatud väärtused ja põhimõtted konkreetsete õigusakti ettepanekute kaudu, võttes selle tegevuse elluviimisel arvesse Euroopa Inimõiguste Kohtu kohtupraktikat; nõuab lisaks praeguse õigustiku kohandamist Lissaboni lepingu järgi politsei- ja õiguskooostöö valdkonnas ning demokraatliku vastutuse suurendamist vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal;

24. teeb ettepaneku seada sisse töösuhe õiguse, põhiõiguste ja kodakondsuse eest vastutavate volinike ning Euroopa Parlamendi kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni vahel ning kutsuda volinikud korrapäraselt komisjoni koosolekutele, et vahetada pideva dialoogi vormis arvamusi põhiõigustega seotud jooksvate küsimuste ja muutuste üle;

Kolmapäev, 15. detsember 2010

25. rõhutab, et ka Euroopa Parlament peaks tugevdama oma sõltumatut mõjuhindangut põhiõiguste kohta seoses õigusakti ettepanekute ja õigusloomeprotsessis käsitletavate muudatuste ettepanekutega, et muuta see süsteemsemaks eelkõige seeläbi, et laiendatakse parlamendi kodukorra artiklis 36 ettenähtud võimalusi hartast kinnipidamise kohta ning palutakse õigusteenistuselt arvamusi õigusküsimuste kohta, mis puudutavad põhiõigusi ELis;

26. kutsub nõukogu üles kohanema aluslepingus nõutud muudatustega ja järgima hartat, kui ta tegutseb seadusandjana; kiidab seetõttu heaks põhiõiguste, kodanike õiguste ja isikute vaba liikumise alalise töörühma loomise nõukogus ja rõhutab, et sellel uuel organil peavad olema laialdased volitused, mis hõlmaksid ELi ja selle liikmesriikide jaoks oluliste põhiõigustega seotud küsimuste käsitlemist, ning rõhutab, et see organ peab nõukogus olema inimõiguste alaste siseküsimuste arutamise foorum ning peab töötama läbipaistvalt ja tulemuslikult, seda ka Euroopa Parlamendi suhtes;

27. kiidab veel kord heaks institutsioonidevahelise ühise lähenemisviisi mõjuhindamisele⁽¹⁾, millele on viidatud komisjoni teatises Euroopa Liidu strateegia kohta põhiõiguste harta rakendamiseks, milles sätestatakse, et Euroopa Parlament ja nõukogu vastutavad endi sisuliste muudatuste mõju hindamise eest;

28. palub nõukogul tagada, et nõukogu põhiõiguste, kodanike õiguste ja isikute vaba liikumise alasel töörühmal oleksid laiad volitused, mis hõlmaksid (lisaks ÜRO lepinguorganite soovitude, erimenetluste ja mehhanismide arutelule) näiteks põhiõiguste ameti aruannete arutelu ja nendele ametlikku vastamist, ELi vahendite ja poliitika inimõigustega seotud välismõju hindamist koos nõukogu inimõiguste töörühmaga ning koordineerimise tagamist asutustega, kellel puuduvad inimõiguste alased volitused, kuid kes mõjutavad inimõigusi (nt Euroopa Investeeringuspank ja Frontex), samuti ELi ja liikmesriikide kontrollimist seoses inimõiguste alaste rahvusvaheliste dokumentide allakirjutamise, ratifitseerimise ja nendest kinnipidamisega ning nõukogule foorumi pakkumist inimõiguste alaste siseküsimuste arutamiseks;

29. nõuab, et austataks lepingutel põhineva Euroopa Parlamendi demokraatliku kontrolli õigust; rõhutab vajadust suurendada läbipaistvust ja hõlbustada juurdepääsu dokumentidele ELi institutsioonide vahel, et arendada tulemuslikumat institutsioonidevahelist koostööd, mis hõlmaks ka vastutust põhiõigustega seotud küsimustes; rõhutab oma rolli nende oma resolutsioonide järelemeetmete teostamisel, mis käsitlevad põhiõigustega seotud küsimusi ELis, ning rõhutab oma rolli teiste ELi institutsioonide töö, nende tegevuse või tegevusetuse hindamisel, kui hinnatakse valdkonnas toimunud arengut (nt aastaaruannetes), ühendades poliitilised sõnumid faktipõhise lähenemisviisiga; rõhutab oma Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 218 lõikes 10 sätestatud õigust saada viivitamata ja täielikult teavet liidu ja kolmandate riikide või rahvusvaheliste organisatsioonide vaheliste rahvusvaheliste lepingute sõlmimise menetluse kõikide etappide kohta;

30. kinnitab veel kord asjaolu, et Euroopa Kohtul on suurem roll selle tagamisel, et kõik ELi õigust rakendavad ELi institutsioonid, asutused ja liikmesriigid järgiksid hartat, ning märgib, et see võimaldab Euroopa Kohtul tugevdada ja edasi arendada kohtupraktikat põhiõiguste küsimuses; rõhutab, et siseriiklikud kohtud, Euroopa Kohus ja Euroopa Inimõiguste Kohus peavad tegema püsivat koostööd, et edendada valdkonnas kohtupraktika sidusa süsteemi väljatöötamist;

31. rõhutab Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti osa ELis põhiõiguste olukorra ja Lissaboni lepingust sellele valdkonnale tuleneva mõju pideval jälgimisel analüüsides, abi ja eksperdihindangute kaudu – tegemist on ülesandega, mis nõuab kvaliteetset tööd, objektiivsust, tõelist erapooletust ja läbipaistvust; kutsub komisjoni üles põhiõiguste ameti volitusi läbi vaatama ja neid tugevdama, et viia ameti töö vastavusse uute nõuetega, mis põhinevad Lissaboni lepingul ja hartal; teeb ettepaneku laiendada muudetud volitustega põhiõiguste ameti järelevalvefunktsiooni nii, et see hõlmaks ka ELiga ühinevaid riike; seda silmas pidades on vaja tagada küllaldased vahendid nende suurenevate ülesannete täitmiseks, mis tulenevad harta rakendamisest; kordab nõudmist, et Euroopa Parlament kaasataks täiel määral põhiõiguste ameti mitmeaastase programmi läbivaatamise; hindab positiivselt põhiõiguste ameti aastaaruande täiendamist lisaga, millest oleks näha inimõigusi käsitlevate rahvusvaheliste dokumentide ratifitseerimine liikmesriikide poolt;

32. rõhutab, et põhiõiguste ameti peamine ülesanne on varustada otsuseid tegevaid institutsioone põhiõigustega seotud faktide ja andmetega ning selleks kogub ja analüüsib amet teavet ja andmeid, samuti tõstab ta teadlikkust põhjalikul meetodikal rajanevate teadusuuringute läbiviimise, temaatiliste ja aastaaruannete avaldamise, võrgustike moodustamise ja kodanikuühiskonnaga dialoogi edendamise teel; väljendab heameelt ameti 2009. aasta aruande üle ja selles kasutatud lähenemisviisi üle, mille kohaselt antakse võrdlev ülevaade ja tuuakse esile hea tava 27 liikmesriigis;

⁽¹⁾ Nõukogu dokument 14901/05, 24.11.2005.

Kolmapäev, 15. detsember 2010

33. kutsub ELi otsuseid tegevaid institutsioone üles kasutama põhiõiguste ameti edastatud andmeid ja fakte õigusloometegevuse ettevalmistusetapis ning otsustamis- ja/või järelevalveprotsessides ning tegema põhiõiguste ametiga jätkuvalt tihedat koostööd ja kaasama sellesse ka valitsusväliste organisatsioonide platvormi;
34. kutsub kõiki ELi agentuure üles jätkama oma kohustuste täitmist põhiõiguste kaitsmisel ning kaasama põhiõiguste mõtme kõigisse oma tegevustesse; kutsub ELi üles tagama sellega seoses oma agentuuride täieliku õigusliku vastutuse;
35. on seisukohal, et Frontex peaks alustama struktuurset koostööd rändajate või varjupaikadega tegelevate agentuuridega ja ÜRO pagulaste ülemvoliniku bürooga (UNHCR), et hõlbustada operatsioone, mis mõjutavad inimõiguste kaitset; tunneb heameelt Frontexi ja põhiõiguste ameti 2010. aastal sõlmitud lepingu üle;
36. rõhutab asjaolu, et ELil ja liikmesriikidel on ühised kohustused inim- ja põhiõiguste rakendamise ja/või jõustamise valdkonnas oma vastavas vastutusalas kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega ning et see ühine vastutus ja pädevus on liikmesriikide ja ELi institutsioonide jaoks nii võimalus kui ka kohustus; tõstab esile Lissaboni lepingus ette nähtud riikide parlamentide suuremat rolli ning toetab Euroopa Parlamendi ja riikide parlamentide vahel ametliku pideva dialoogi sisseseadmist;
37. tuletab liikmesriikidele meelde nende kohustust esitada taotlemise korral komisjonile kui aluslepingute järelevalvajale usaldusväärseid andmeid ja fakte;
38. rõhutab, kui tähtsad on liikmesriikide õigusasutused, kellel on esmatähtis roll põhiõiguste tagamisel ja rakendamisel, ning nõuab seetõttu tungivalt, et edendataks põhi- ja inimõiguste kaitse tugevdamise vahendina lihtsat juurdepääsu kohtutele ning mõistliku tähtajaga menetlusi; nõuab tungivalt, et liikmesriigid suunaksid jõupingutusi siseriiklike kohtunike täiendkoolitusse põhiõiguste ja -vabaduste valdkonnas, käsitledes ka Lissaboni lepingust tulenevaid uusi aspekte;
39. usub, et ELi tegevuse raames ei peaks käsitlema ainult juba toimunud põhiõiguste rikkumisi, vaid tuleks püüda ka rikkumisi ennetada; nõuab seega, et kaalutaks ELis ja liikmesriikides põhiõiguste võimalike rikkumiste varase tuvastamise mehhanisme, ajutiselt selliste meetmete peatamist, mis kujutavad endast rikkumist, kiirendatud õigusmenetlusi, mille abil tuvastada, kas meede on vastuolus ELi põhiõigustega, ja sanktsioone juhtudeks, kui meetmeid võetakse vastuolus ELi õigusaktidega;
40. kutsub ELi institutsioone ja liikmesriike üles kahekordistama jõupingutusi üldsuse nõuetekohaseks teavitamiseks ja teadlikkuse tõstmiseks, kuna põhiõigusi saab tulemuslikumalt kaitsta, kui isikud on ise oma õigustest ja olemasolevatest kaitsemehhanismidest teadlikud; nõuab, et kasutataks aktiivselt kodanikuorganite ja asjaomaste valitsusväliste organisatsioonide kogemusi ning hoitaks pidevat töösuhet kõigi selliste organitega põhiõiguste uue struktuuri rakendamisel ja konkreetsetel juhtudel meetmete võtmisel;
41. kinnitab veel kord oma õigust avaldada igal aastal aruanne põhiõiguste olukorra kohta ELis ning vajaduse korral käsitleda põhiõiguste probleeme koos ELi institutsioonide, ametite või liikmesriikidega;

Koostöö rahvusvaheliste organisatsioonidega uues põhiõiguste struktuuris

42. teeb ettepaneku otsida viise, kuidas ELi institutsioonid ja agentuurid saaksid teha paremini koostööd rahvusvaheliste organisatsioonidega, kes on pühendunud põhiõiguste ja -vabaduste kaitsmisele, ning kasutada paremini ära ja tõhusamalt suunata kõnealuse valdkonna kogemuste tulemusi;
43. kutsub ELi institutsioone üles kasutama täies ulatuses ära Euroopa Nõukogu ja ELi vahelise vastastikuse mõistmise memorandumi potentsiaali suurema koostoime ja kooskõlalisuse huvides Euroopa tasandil ning teeb ettepaneku kasutada paremini ära Euroopa Nõukogu poolt välja töötatud inimõiguste järelevalve mehhanismide, standardite ja tulemustega saadud kogemusi, et vältida topelttööd; kinnitab veel kord, et liit tuleb paremini kaasata Euroopa Nõukogu inimõiguste voliniku töösse ning EL peab kõnealust tööd vabaduste, õiguse ja turvalisuse valdkonna poliitika rakendamisel rohkem arvesse võtma;

Kolmapäev, 15. detsember 2010

44. kutsub ELi liikmesriike üles allkirjastama ja ratifitseerima põhilisi Euroopa Nõukogu ja ÜRO inimõiguste konventsioone ja täiendavaid fakultatiivprotokolle, sealhulgas järgmisi dokumente: Euroopa (muudetud) sotsiaalharta, inimkaubanduse vastu võitlemise konventsioon, rahvusvahemuste kaitse raamkonventsioon, Euroopa Nõukogu regionaal- ja vähemuskeelte Euroopa harta, ÜRO piinamise ja muu julma, ebainimliku või alandava kohtlemise või karistamise vastane konventsioon, ÜRO pagulasseisundi konventsioon, ÜRO konventsioon võõrtöötajate ja nende perekonnaliikmete õiguste kaitse kohta, ÜRO organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise konventsioon ja kaks selle juurde kuuluvat protokollit inim- ja salakaubanduse kohta, ÜRO konventsioon naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta, ÜRO lapse õiguste konventsioon ja ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioon; teeb lisaks ettepaneku võtta Euroopa õigusloomeprotsessis rahvusvahelisi dokumente rohkem arvesse ja viidata neile sagedamini;

45. rõhutab, et on vaja pöörata piisavat tähelepanu mitmesugustele ÜRO järelevalvemehhanismidele ja ÜRO inimõigusorganite töö tulemustele, ning teeb ettepaneku järgida täpselt nende soovitusi liikmesriikidele; juhib tähelepanu ÜRO inimõiguste nõukogu üldise korrapärase läbivaatamise tähtsusele; soovib teha koostööd ÜRO inimõiguste ülemvoliniku ja pagulaste ülemvoliniku bürooga ning väljendab heameelt selle üle, et Brüsselis avati ÜRO inimõiguste ülemvoliniku esimene Euroopa piirkondlik büroo;

46. tõstab esile demokraatlike institutsioonide ja inimõiguste büroo, OSCE meediavabaduse eriesindaja ja inimkaubanduse vastu võitlemise eriesindaja ning rahvusvahemuste ülemvoliniku tähtsat rolli ja aktiivset tööd;

47. kutsub ÜRO julgeolekunõukogus osalevaid liikmesriike üles kindlustama, et terrorismis kahtlustatavate rühmituste või isikute nimekirja lisamises või sealt eemaldamises kohaldataks menetlusõigusi, nagu näeb ette Euroopa Kohtu vastav kohtupraktika;

Uue ajajärgu kõige kiireloomulisemad probleemid

48. rõhutab, et uut struktuuri mõeldakse selle järgi, kui tõhusalt käsitlevad vastutavad institutsioonid praeguseid, kõige kiireloomulisemaid teemasid ning kõige sagedamaid korduvrikkumisi nii liikmesriikide kui ka ELi tasandil, sealhulgas välissuhete raames;

49. tuletab seetõttu meelde kõiki inimõiguste teemadel esitatud resolutsioone ja toimunud arutelusid ning ka missioonide tulemusi, mis on näidanud, et on palju lahendamata küsimusi ja inimõiguste rikkumise erijuhtumeid, mis nõuavad kiireid konkreetseid meetmeid, keskmise tähtajaga strateegiaid, pikaajalisi lahendusi ja ELi institutsioonide järelmeetmeid, nagu:

- nelja põhivabaduse kui ELi põhisaavutuste kaitsmine, pöörates erilist tähelepanu ELi kodanike liikumisvabadusele;
- kõigi ELi territooriumil viibivate isikute õiguste kaitse tagamine, olenemata nende kodakondsusest;
- õiguskindluse ning kindla demokraatliku süsteemi asjakohaste kontrolli- ja tasakaalustusmehhanismide olemasolu tagamine;
- andmete ja eraelu puutumatus kaitsmise tagamine, sealhulgas isiku- ja finantsandmete kogumine nii ELis kui ka väljaspool seda, töötus, edastamine ja salvestamine eesmärgi, vajaduse ja proportsionaalsuse põhimõtete kohaselt ning parandamise ja edasikaebamise õigusega, ning sobiva tasakaalu edendamine isikuvabaduste ja ühise julgeoleku vahel, mida ohustavad terrorismi ja organiseeritud kuritegevuse uued vormid;
- võitlus inimkaubanduse, eriti naiste ja lastega kauplemise kui orjapidamisvormi vastu; märgib, et hoolimata ELi ja liikmesriikide õigusaktidest ja mitme aasta poliitilistest kohustustest, satub sadu tuhandeid inimesi aastas ELi suunatud või ELi sisese inimkaubanduse ohvriks, ning rõhutab vajadust võtta kiiremini meetmeid sellise kuritegevuse vastu võitlemiseks, kasutades selleks muu hulgas soovitatud uut ELi direktiivi, milles soovitatakse nimetada riiklikud raportöörid, kes jälgivad inimkaubanduse vastase poliitika rakendamist riiklikul tasandil;

Kolmapäev, 15. detsember 2010

- põgenike ja sisserändajate õiguste kaitsmine ja kindlustamine, et rändevoogude haldamine ELi poolt ja läbirääkimised tagasivõtulepingute üle kolmandate riikidega ei tekitaks ohtu, et kõnealuste isikute puhul rikutakse inimõigusi;
- vägivalda, kuritegevuse, sõja ja inimõiguste rikkumiste ohvrite õiguste kaitsmine – poliitikavaldkond, kus on vaja ELi-üleseid õigusakte, suunamata ümber tähelepanu ja vahendeid ennetustegevuselt, kuritegevuse ja terrorismi vastu võitlemiselt ja nende aluseks olevate põhjuste kõrvaldamiselt; tõstab esile 2010. aasta alguses alustatud ELi avalikku konsulteerimist kuriteo- ja vägivaldaohvrite õiguste parandamiseks ning ootab komisjonilt uut ettepanekut praktiliste meetmete kohta ohvrite toetamiseks kogu õigusemõistmise protsessi jooksul; tuleb meelde liikmesriikide algatust Euroopa lähenemiskeelu kohta, millega sooviti suurendada kaitset ohvritele, kes suunduvad ühest ELi liikmesriigist teise, ja nõuab tungivalt selle sätete õiguslikku selgitamist;
- ELi lapse õiguste strateegia väljatöötamine praktiliste meetmete abil, mille eesmärk on võidelda laste väärkohtlemise, seksuaalse ärakasutamise ja lapsporno vastu, edendada interneti turvalisemat kasutamist ning kaotada laste töö ja laste vaesus, pidades silmas, et Euroopas hinnanguliselt 10–20 % laste suhtes kasutatakse nende lapsepõlves seksuaalset vägivalda, uurimused on näidanud, et pornograafias kasutatavad lapsohvrid on järjest nooremad ning praegused ülemaailmsed majandusolud ähvardavad sundida rohkem lapsi töötama ja/või vaesuses elama;
- ELi varjupaiga- ja sisserändepoliitika edendamine kooskõlas aluslepingutes, hartas ja Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonis sätestatud väärtuste ja põhimõtetega;
- ELi strateegia väljatöötamine puuetega inimeste õiguste valdkonnas, sest neid diskrimineeritakse endiselt ühiskondlikus, töö- ja kultuurielus;
- harta artiklist 21 lähtudes igasuguse diskrimineerimise keelamine ja kaotamine kõigis eluvaldkondades, kaasa arvatud nn etniliste profiilide koostamine, võttes sealjuures arvesse kindlaksmääratud õiguslikku vastutust ja pädevust;
- keelelise mitmekesisuse ja vähemuskeelte kaitsmine Euroopa kultuuripärandi osana;
- liikmesriigi ametlikust keelest erineva keele kasutamise eest sanktsioonide määramise keelamine;
- vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemine;
- tegevusstrateegia koostamine romade paremaks kaasamiseks ühiskonda ning romade küsimuse ulatuslikum arvestamine ELi, liikmesriikide, piirkondliku ja kohaliku tasandi poliitika teostamisel ning liikmesriikide ja ELi koostöö alustamine;
- kogu ELis rakendatava raamistiku loomine kriminaalkuritegudes kahtlustatavate isikute menetlusõiguste kohta;
- ajakirjandusvabaduse tagamine ja edendamine Euroopa Liidus, sest selle olukord halveneb iga aastaga, nagu näitavad selle kõige tõsisemad ilmingud: meedia koondumine, ajakirjanikele ja nende tööle avaldatav surve ning ajakirjanike kohtusse kaebamine ilma tõelise või tõsise põhjuseta;
- olemasolevate ELi tagasivõtulepingute ja neid käsitleva ELi poliitika põhiõigustele avaldatava mõju hindamine;
- kõige haavatavamate inimrühmade sotsiaalse kaasatuse edendamine hariduse ja positiivse tegevuse kaudu, hõlmates ka vange ja muud karistust kandvaid isikuid ning endiseid vange ja kasutades vajaduse korral mis tahes muid meetmeid, mis soodustavad nende sotsiaalset rehabiliteerimist;
- kõigi õigus haridusele;
- sisserändajate, eriti varjupaigataotlejate kaitse;

Kolmapäev, 15. detsember 2010

- kodanikuühiskonna innustamine edendama läbipaistvat ja pidevat arutelu põhiõiguste teemal, et kindlustada nende võimalikult laiaulatuslik kaitsmine;
- rassismi, ksenofoobia ja antisemitismi kõigi vormide vastu võitlemine;
- Euroopa integratsiooni soodustamiseks parema religioonide- ja kultuuridevahelise teineteisemõistmise edendamine;
- ebaseaduslike rändajate õiguste kaitsmine ELis;
- sõnavabaduse ning meedia ja ajakirjanduse vabaduse, sõltumatuse ja pluralismi ning teabe vaba liikumise kaitsmine;
- mõtte-, südametunnistuse- ja usuvabaduse kaitsmine igasuguste rikkumiste eest, kuna see on harta artiklis 10 fikseeritud põhiõigus, mis hõlmab ka vabadust kuulutada avalikult või eraviisiliselt usku või veendumusi;

*

*   *

50. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon Euroopa Ülemkogule, nõukogule ja komisjonile, liikmes- ja kandidaatriikide valitsustele ja parlamentidele, ÜRO-le, Euroopa Nõukogule ning Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsioonile.

Reklaami mõju tarbija käitumisele

P7_TA(2010)0484

Euroopa Parlamendi 15. detsembri 2010. aasta resolutsioon reklaami mõju kohta tarbija käitumisele (2010/2052(INI))

(2012/C 169 E/08)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiivi 2005/29/EÜ, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul (ebaausate kaubandustavade direktiiv) ⁽¹⁾;
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiivi 2006/114/EÜ eksitava ja võrdleva reklaami kohta ⁽²⁾;
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. märtsi 2010. aasta direktiivi 2010/13/EL audiovisuaalmeedia teenuste osutamist käsitlevate liikmesriikide teatavate õigus- ja haldusnormide koordineerimise kohta (audiovisuaalmeedia teenuste direktiiv) ⁽³⁾;
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. oktoobri 2004. aasta määrust (EÜ) nr 2006/2004 tarbijakaitse seaduse jõustamise eest vastutavate siseriiklike asutuste vahelise koostöö kohta (tarbijakaitsealase koostöö määrus) ⁽⁴⁾;

⁽¹⁾ ELT L 149, 11.6.2005, lk 22.

⁽²⁾ ELT L 376, 27.12.2006, lk 21.

⁽³⁾ ELT L 95, 15.4.2010, lk 1.

⁽⁴⁾ ELT L 364, 9.12.2004, lk 1.